

SUTIKIMO DALYVAUTI TYRIME FORMA (12 - 16 METŲ VAIKAMS IR PAAUGLIAMS)

Tyrimo pavadinimas: Visuomenės prisitaikymo didinimas ir psichikos sveikatos gerinimas į skaitmenizavimąsi vis labiau įsitraukiančioje popandeminėje Europoje (trumpai – tyrimas „BootStRaP“).

Apie ką šis tyrimas?

Pastebėjome, kad daug jaunų žmonių patiria sunkumų dėl interneto naudojimo, o per didelis jo naudojimas gali pakenkti psichikos sveikatai. Atlikdami šį tyrimą norime įvertinti išmaniojo telefono programėlės „BootstrApp“ prevencines programas, kurių tikslas padėti jauniems žmonėms ugdytis sveikesnius ir saugesnius naudojimosi internetu būdus ir įpročius, bei palaikyti psichologinę gerovę.

Tyrimas bus vykdomas devyniose Europos šalyse (Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Lietuvoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Ispanijoje ir Šveicarijoje). Tyrimui vadovauja Hertfordšyro universiteto (Jungtinė Karalystė) mokslininkai kartu su mokslininkais iš kitų 13-os šalių.

Šiame tyrime dalyvaus 800 vaikų Lietuvoje, bendrai visose šalyse - 7200. Tikimės, kad šiame tyrime per trejų metų laikotarpį visose minėtose šalyse dalyvaus apie 12000 vaikų.

Dalyvaujant šiame tyrime Tavęs prašysime: Į savo išmanųjį telefoną atsisiųsti tyrimo programėlę (-es), kurioje (-iose) kviesime atsakinėti į klausimus apie interneto naudojimą, psichikos ir fizinę sveikatą, mąstymą bei elgesį tam tikrose situacijose. Taip pat kviesime atlikti užduotis (vertinančias, pvz., reakcijos greitį į konkrečius signalus).

Su tyrėjais, kurie atlieka tyrimą Lietuvoje, visada gali susisiekti:

Tyrėjo vardas, pavardė: Julius Burkauskas, Vilma Jakienė, Rasa Jauniškienė, Renata Gaudinskaitė

Tyrimo centro pavadinimas: Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

Adresas: A. Mickevičiaus g. 9, LT 44307 Kaunas, Lietuva

Telefono numeris, kuriuo galima bet kada skambinti: +37060252579 (Vilma); +37068698686 (Rasa)

El. paštas, kuriuo galima bet kada rašyti: vilma.jakiene@lsmu.lt; rasa@e-etika.lt

Šį tyrimą atliekantys tyrėjai papasakos Tau apie tyrimą ir duos perskaityti šį dokumentą.

Atidžiai perskaityk ir įsitikink, kad viską gerai supratai. Jeigu kyla klausimų, drąsiai klausk, kol gausi atsakymus į visus savo klausimus. Tu gali nuspręsti – nori ar nenori dalyvauti šiame tyrime. Prieš nusprenddamas (-a), ar dalyvauti, gali pasitarti su mama, tėčiu, globėju (-a), kitais artimaisiais ar draugais.

Tavo tėvams ar globėjams taip pat išsamiai papasakosime apie šį tyrimą. Kad galėtum dalyvauti tyrime, Tavo tėvai ar globėjai taip pat turės sutikti. Tačiau net jei tėvai ar globėjai sutiks, Tu vis tiek gali nesutikti.

Prieš Tau apsisprendžiant, ar nori dalyvauti, pristatome, koks tai tyrimas.

KLAUSIMAI - ATSAKYMAI APIE TYRIMĄ

Klausimai	Atsakymai
Ar man naudinga dalyvauti šiame tyrime?	- Dalyvaudamas (-a) unikaliame tarptautiniame tyrime, padedančiame stiprinti jaunų žmonių psichologinę gerovę, prisidėsi prie jaunimo psichikos sveikatos gerovės programų kūrimo Europoje ir už jos ribų. - Tyrime taikoma prevencinė programa gali būti naudinga norint pagerinti savijautą ir ugdyti sveikesnius interneto naudojimo įpročius. Dalyvaujant šiame tyrime Tu gali ir nepajauti naudos savo sveikatai, tačiau prisidėsi prie mokslinių atradimų. - Tyrimo pabaigoje gausi grįžtamąjį ryšį apie savo naudojimąsi telefonu – ekrano laiką, dažniausiai naudojamas programėles, užduočių bei kai kurių klausimynų apibendrintus rezultatus. Ši informacija bus pateikta Tau individualiai. - Kai baigsi savo dalyvavimą tyrime, atliksi visas užduotis ir užpildysi visus klausimynus, gausi dalyvio pažymėjimą. - Už pastangas dalyvaujant tyrime ir paskirtą laiką Tu gali gauti 10 eurų vertės elektroninį „Gera dovana“ dovanų kuponą.
Kaip vyks tyrimas ir ką aš turėčiau žinoti dalyvaudamas (-a)?	Jei sutiksi dalyvauti tyrime, Tavęs prašysime: - Į savo išmanųjį telefoną atsisiųsti tyrimo programėlę (-es), kurią (-ias) rasi adresu: www.internetandme.eu/downloading-the-bootstrap-apps/. - Tyrimo programėlėje atsakinėti į klausimus apie interneto naudojimą, psichikos ir fizinę sveikatą, mąstymą, elgesį tam tikrose situacijose bei atlikti užduotis. Klausimai ir užduotys bus suskirstytos į 4 blokus, kurių pildymas bendrai užtruks iki 1 valandos, maždaug po 15 minučių 1 blokui. - Po 2 savaitių nuo tyrimo pradžios pakviesime Tave išbandyti vieną iš trijų prevencinių programų, skirtų padėti valdyti emocijas, potraukius ir koreguoti, jei reikia interneto naudojimo įpročius. Prevencinė programa truks 4 savaites. Ją išbandydamas (-a) užtruksi apie 1 valandą. Taip pat 3 kartus per savaitę (4 savaites iš eilės) kviesime įvertinti savo nuotaiką. - Po 4 savaites trukšiančios prevencinės programos dar kartą pakviesime Tave atsakyti į jau anksčiau užduotus klausimus ir atlikti anksčiau pateiktas užduotis (4 blokai po 15 min.) kaip ir tyrimo pradžioje. - Po 3 mėnesių programėlėje (-ėse) dar kartą prašysime atsakyti į jau anksčiau pateiktus klausimus ir atlikti anksčiau pateiktas užduotis, kad galėtume įvertinti prevencinės programos efektyvumą. Per visą 6 mėnesių trukmės tyrimo laikotarpį Tave kviesime skirti iš viso apie 8 valandas laiko, kad atsakytum į visus klausimus, atliktum užduotis ir išbandytum prevencinę programą.

KITI DAŽNAI PASITAIKANTYS KLAUSIMAI APIE TYRIMĄ

Klausimai	Atsakymai
Ar tai, kad dalyvauju šiame tyrime bus laikoma paslapyje?	• Apie Tavo dalyvavimą tyrime žinos Tavo tėvai ar globėjai. • Tavo anonimiškumas bus apsaugotas. • Siekdami apsaugoti Tavo tapatybę, tyrimo programėlėje (-ėse) nerinksime jokios asmeninės informacijos (pvz. vardas, pavardė ar kiti kontaktiniai duomenys). • Visa informacija, gauta vykdant šį tyrimą, bus laikoma konfidencialia, koduojama ir įforminama anonimiškai kompiuterinėje laikmenoje. • Sutikus dalyvauti tyrime, Tau bus suteiktas identifikacijos numeris (dalyvio kodas ID), automatiškai sugeneruotas programėlės, kurį žinosi tik Tu.
Ar man bus mokama už dalyvavimą tyrime?	• Ne.
Ką man reikia žinoti apie dalyvavimą papildomame tyrime?	• Tu taip pat gali sutikti dalyvauti papildomame tyrime, kuris tęstųsi 28 mėnesius pasibaigus šiam tyrimui. • Tau sutikus jame dalyvauti, prašysime Tavęs atlikti tas pačias užduotis ir (arba) pildyti dalį per šiuos 6 mėnesius pildytų klausimynų (tai užims mažiau laiko nei dabartiniame tyrime). • Ar norėtum dalyvauti papildomame tyrime, paklausime Tavęs jau dabar, šio tyrimo pradžioje. Atsisakyti dalyvauti bet kuriame šio arba papildomo tyrimo etape bus galima bet kada. Visgi jei dabar dalyvauti papildomame tyrime nesutiksi, vėliau prisijungti nebegalėsi. • Norint dalyvauti šiame tyrime, nebūtina dalyvauti papildomame tyrime. • Papildomas tyrimas vyks tik tuo atveju, jei tyrėjų komanda gaus papildomą finansavimą. Apie tai sužinosi per „BootstrApp“ programėlę.
Ką reiškia išmaniųjų telefonų automatiškai renkama informacija?	• Galbūt žinai, kad tam tikrą informaciją išmanieji telefonai automatiškai renka kiekvieną dieną. Angliškai tai vadinama „<i>Mobile Sensing</i>“. Šis terminas apibūdina išmaniųjų telefonų jutiklių pateikiamus duomenis. Siekdami įvertinti skaitmeninius probleminio interneto naudojimo rodiklius, dalį tokių duomenų vertinsime ir mes. (<i>Pavyzdžiui</i>: kaip dažnai ir kiek laiko praleidi prie savo telefono; kiek laiko ir prie kokių telefono programų bei interneto žiniatinklio naršyklės praleidi; kiek ir koku metu praleidi laiko skambindamas (-a) ir siųsdamas (-a) trumpąsias žinutes; žingsnių skaičius per dieną, įveiktas atstumas ir fizinis aktyvumas). • Išsami informacija apie tai, kokia informacija bus renkama, pateikta šioje nuorodoje: www.internetandme.eu/mobile-sensing/. • Atmink, kad visi duomenys yra užšifruojami ir anonimizuojami. • Tyrėjų komanda neturės prieigos prie Tavo programėlių, pranešimų ar skambučių turinio.

Jeigu dalyvaudamas (-a) tyrime patirsiu žalą sveikatai?	Nors tikime, kad klausimai nebus nemalonūs, suprantame, kad kartais yra sunku atsakinėti apie asmeninius dalykus, tokius kaip psichikos sveikata. Jei dalyvaudamas (-a) tyrime pasijusi prastai, „BootstrApp“ programėlės meniu juostoje „Pagalba“, pažymėtoje simboliu „🔗“, spustelėjus „Psichikos sveikata“, rasi nuorodą su pagalbos telefonų numeriais (Vaikų linija ir Jaunimo linija).
Jeigu iš pradžių norėsiu dalyvauti tyrime, o vėliau užsimanysiu iš jo pasitraukti?	Dalyvavimą tyrime Tu gali nutraukti bet kuriuo metu apsilankęs (-iusi) programėlės „BootstrApp“ meniu juostoje „Nustatymai“, pažymėtoje simboliu „⚙️“, spustelėjus „Atšaukti dalyvavimą“.
Ar mane gali pašalinti iš tyrimo?	Ne.
Kas nutiks su mano duomenimis pasibaigus tyrimui?	Visa tyrimo informacija bus saugoma tyrimo centre 10 metų pasibaigus tyrimui. Net jei nutrauksi dalyvavimą tyrime, iki to momento surinkti duomenys bus saugomi toliau. Taip galime analizuoti ir panaudoti surinktą informaciją būsimiems šios srities tyrimams. Daugiau informacijos apie duomenų saugojimą turi Tavo tėvai ar globėjai.

NEPAMIRŠK, KAD NEPRIVALAI DALYVAUTI TYRIME

Tu pats (-i) gali nuspręsti, ar nori dalyvauti šiame tyrime.

Į KĄ KREIPTIS, JEI NORI DAUGIAU SUŽINOTI APIE TYRIMĄ?

Jei turi klausimų dėl šio tyrimo, Tu arba Tavo tėvai, globėjai gali paskambinti tyrėjui, naudodamiesi pirmame puslapyje pateiktais kontaktiniais duomenimis. Taip pat Tu gali kreiptis į savo mokyklos tyrimo Ambasadorius, jei mokykla tokius turi, arba peržiūrėti atsakymus į dažniausiai užduodamus klausimus programėlės „BootstrApp“ meniu juostoje „Pagalba“, pažymėtoje simboliu „🔗“, spustelėjus „D.U.K“.

Daugiau apie „BootStRaP“ tyrimą gali sužinoti mūsų svetainėje: www.internetandme.eu arba susisiekus su tyrimo grupės atstovais: Rasa Jauniškienė, rasa@e-etika.lt; Vilma Jakienė, vilma.jakiene@lsmu.lt

Jeigu manai, kad dalyvaujant tyrime buvo pažeistos Tavo teisės, Tu ir Tavo tėvai ar globėjai gali kreiptis į Kauno regioninį biomedicininį tyrimų etikos komitetą (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Mickevičiaus g. 9, LT-44307, Kaunas, tel. (8-37) 326889, el. paštas: kaunorbtek@lsmuni.lt).

DĖKOJAME, KAD PERSKAITAI ŠĮ DOKUMENTĄ

Jeį ko nors nesupratai, ar dar turi klausimų, būtinai juos užduok tyrėjams, tėvams ar globėjams!

AR NORI IR SUTINKI DALYVAUTI ŠIAME TYRIME?

Kai perskaitysi visą Sutikimo dalyvauti tyrime formą, pasikalbėsi su savo tėvais ar globėjais ir tyrėju, užduosi visus klausimus, tuomet nuspręsi, ar nori dalyvauti šiame tyrime.

Pažymėk varnelę (✓) Tau tinkantį atsakymo variantą	TAIP	NE
1. Aš pats arba kas nors kitas man perskaitė Sutikimo dalyvauti tyrime formą.	☐	☐
2. Aš supratau atsakymus į visus klausimus apie tyrimą.	☐	☐
3. Aš suprantu, ką turėsiu daryti dalyvaudamas (-a) tyrime.	☐	☐
4. Sutinku dalyvauti papildomame tyrime ir suprantu, kad „BootstrApp“ programėlė paprašys dar kartą patvirtinti sutikimą prieš pradedant dalyvauti papildomame tyrime.	☐	☐
5. Sutinku, kad mane kviestų dalyvauti būsimuose tyrimuose per „BootstrApp“ programėlę.	☐	☐

Jeigu pažymėjai tris pirmus teiginius **TAIP** ir nori dalyvauti šiame tyrime, **DIDŽIOSIOMIS RAIDĖMIS** parašyk vardą ir pavardę, klasę ir amžių (metais), datą ir laiką.

Tu taip pat gausi tokią formą ir galėsi pasiimti ją.

Noriu dalyvauti šiame tyrime:

Tiriamąjo asmens (vaiko / paauglio) vardas ir pavardė, klasė

Pasirašymo data ir laikas

Tyrėjams skirta dalis:

Patvirtinu, kad suteikiau informaciją apie tyrimą aukščiau nurodytam vaikui / paaugliui.

Patvirtinu, kad vaikui / paaugliui buvo skirta pakankamai laiko apsispręsti dalyvauti tyrime, atsižvelgiant į tyrimo pobūdį, taip pat įvertinus kitas aplinkybes, galinčias daryti įtaką priimamam sprendimui.

Aš skatinau vaiką / paauglį užduoti klausimus ir į juos atsakiau.

Pasirašyta Sutikimo dalyvauti tyrime forma duota tiriamajam ir (arba) tėvams ar globėjams (teisėtam atstovui).

Informaciją pateikusio asmens vardas, pavardė (**DIDŽIOSIOMIS RAIDĖMIS**), parašas, data ir laikas:

Tyrėjas ar kitas jo įgaliotas tyrimą atliekantis asmuo:

vardas

pavardė

pareigos tyrime

parašas

data

pasirašymo laikas